

Krisberedskapsmyndigheten
Nils-Olof Zethrin
Box 599
101 31 Stockholm

Redovisning av resurser avseende expertstöd på CBRN-området

SMHI har inget eget operativt ansvar vid CBRN-händelser men är i flera fall expertmyndighet i frågor som rör förhållandena och spridning av ämnen i atmosfären, vattendrag, insjöar och omgivande hav. Stödet är kontinuerligt till den nationella strålskyddsberedskapen och berör då spridning av radiologiska och nukleära ämnen. Motsvarande stöd har sporadiskt getts även vid spridning av kemiska och biologiska ämnen.

Nedanstående svar från SMHI följer strukturen i KBMs hemställan.

Fråga 1 ang. hotbildsunderlag

SMHI tolkar här begreppet hotbildsunderlag i en vid mening

a: Spridningsmeteorolog (dvs. meteorolog med kunskap om spridningsmekanismerna i atmosfären) – dels sporadiska utredningar för bedömningar av riskområden och värdering av konsekvenserna av olika hotbilder och dels kontinuerliga beräkningar, vilka beskrivs mer under fråga 5 nedan.

b: Avtal finns med SSI om sådant stöd.

c: Dels sporadiskt och lite omfattning och dels kontinuerligt (se fråga 5).

d: Avgiftsfinansiering (detta är uppdragsverksamhet hos SMHI).

e-g: Inget svar.

h: SMHI skulle i större omfattning kunna bidra med spridningsberäkningar för värdering av konsekvenserna av olika hotbilder inom alla CBRN-komponenterna.

Fråga 2 ang. risk- och sårbarhetsanalyser

SMHI ger inget direkt stöd för detta. Indirekt kan däremot SSI använda erfarenheterna från SMHI som leverantör av information i sin risk- och sårbarhetsanalys.

Fråga 3 ang. utbildningar och övningar

a: Resursen är oftast en meteorolog som deltar i skapandet av övningsscenario samt förmedlar meteorologisk information vid övning. Aktuella övningar är dels totalövningarna för kärnkrafthaveri och dels vissa regionala övningar i länsstyrelsernas regi.

SMHI har även då och då deltagit som lärare i olika utbildningar där spridning i luft ingår. Under 2007 har länsstyrelsen i Jönköping initierat en utbildning för representanter från räddningstjänster, med målet att bättre kunna använda information från SMHI i sin beslutsprocess.

b: Stöd till SSI finns reglerat i avtal. Utbildningen till länsstyrelser sker som uppdrag och avtalas i varje särskilt fall.

c: Stödet till övningar är främst koncentrerat till totalövningarna och omfattar 1-2 arbetsveckor per år.

d: Båda finansieringsformerna förekommer och avgörs från fall till fall.

e-h: Inget svar.

Fråga 4 ang. laboratorieberedskap

a-g: Inget stöd förekommer.

h: SMHI har kompetens inom kemisk och biologisk analys på det särskilda laboratorium SMHI har i Göteborg för nitrifieringsövervakning av omgivande hav. I dagsläget analyseras dock inga giftiga ämnen.

Fråga 5 ang. direkt operativt stöd

SMHIs stöd syftar till att ge ett beslutsunderlag till andra aktörer för att initiera insatser och att minska konsekvenserna av en händelse.

a: Stöd ges till SSI i följande områden:

- Driftkontroll – tar emot internationella kärnenergialarm och vidarebefordrar dem till SOSAlarm, SSI och de nordiska vädertjänsterna.
- Meteorolog – ger specialanpassade väderprognoser vid en händelse och är SMHIs kontakt vid händelser dygnet runt.
- Spridningsmeteorolog – administrerar rutinmässiga och behovsstyrda spridningsberäkningar och publicerar resultat på särskild webbtjänst. Både historiska data för spårning av utsläppspunkt och prognos för närmaste dagarna kan utföras. Spridningsberäkningar med aktuella väderdata kan även initieras för valfri plats på jorden.
- IT-personal – säkrar driften av särskilda datorsystem för produktion och leverans av olika informationsprodukter till SSI.

Stöd ges också till Kustbevakningen och kommuner genom att SMHI tillhandahåller ett webbaserat system för beräkning av spridning av olja i hav (SeaTrackWeb). Med hjälp av ström- och vinddata kan ett utsläpp både spåras bakåt för källidentifiering och en prognos göras om förväntad spridning och transport. Systemet är alltid tillgängligt via Internet.

b: Avtal finns mellan SSI och SMHI som reglerar stödet.

c: Datorsystem och rutinmässiga spridningsberäkningar utnyttjas dagligen eftersom spridningsberäkningarna uppdateras kontinuerligt var 6:e timme

d: Stödet finansieras i enlighet med avtalet och finansieringen är beräknad att täcka de kostnader verksamheten har.

e: Bilateralt avtal finns mellan de nordiska väderinstituten att stötta varandra med spridningsberäkningar.

f-g: Inget svar.

h: Samtal pågår med SSI om samlokalisering av mätplatser för både strålningsmätning och meteorologiska variabler. Detta kan skapa förbättrade möjligheter för analyser.

Fråga 6 ang. deltagande i ESFP

Inget stöd lämnas av SMHI.

Fråga 7 ang. Försvarsmakten

a: Stödet är behovsstyrt och har omfattat stöd till olika enheter inom Försvarsmakten i samband med PFF-övningar, Irakkriget, Kuwaitkriget och hoten om kärnvapenanvändning i konflikten Israel-Iran. Planering pågår nu att tillhandahålla väderdata till NBG08 (Nordic Battle Group).

b: Särskild överenskommelse med Försvarsmakten finns för NBG08.

c-h: Inget svar.

Fråga 8 ang. annat internationellt sammanhang

a: SMHI har gett stöd med spridningsberäkningar för Korea vid övervakning i icke-spridningssammanhang.

b-h: Inget expertstöd.

Direktör Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ände som beretts av Per-Olof Hårsmar.

Bodil Aarhus Andrae
Direktör